

SRI LANKA

Paradiset & Slangen



Tamilsk Dansk
Venskabsforening
Danmarksgade 10
7500 Holstebro
Tlf. 97 41 19 75

SRI LANKA

INFORMATIONSGRUPPE

SRI LANKA

Bulletinen er udarbejdet af:

Ivan Mazanti
(Ansvarshavende efter presse-
loven.)

Fotos:
Søren Waast/Svend Juul

Tidligere udsendt:

»Paradiset Bløder«

Kontaktperson:
til DANIDA: Søren Waast

Kontaktperson:
Ivan Mazanti
Hyllinge Station
4700 Næstved
03 74 41 42

Sri Lanka Informationsgruppe (SLIG) blev dannet i foråret 1983 af en række personer, som har beskæftiget sig med Sri Lanka på mange forskellige planer. Det overordnede formål er at udbrede kendskabet til Sri Lanka på en måde, så alle, der interesserer sig for ikke blot dette land, men 3. Verdens lande generelt, skal kunne få udbytte heraf. Blandt gruppens aktiviteter kan nævnes foredragsvirksomhed, oplysningsbistand samt udsendelse af nyhedsbulletiner.

SLIG's arbejde er helt ulønnet. Omkostningerne ved at udsende bl.a. denne bulletin er så store, at vi gerne ser et supplement til den økonomiske støtte, vi har fået fra DANIDA. Det kan ske ved at indsende et beløb på medfølgende giro-blanket. Tak.

For oplysninger om Sri Lanka Informationsgruppe, kontakt Mag.scient Ivan Mazanti,

DANSK SRI LANKA FORENING

I august 1986 stiftedes Dansk Sri Lanka Forening, der har til formål at fremme den kulturelle forbindelse imellem Sri Lanka og Danmark; iøvrigt ved gensidig orientering at fremme samarbejdet og forståelsen mellem de to lande. Dette formål søges nået blandt andet gennem afholdelsen af foredrag, film og udstillinger.

Foreningen har desuden til formål at yde råd og vej-

ledning til sri lankanere, der ønsker at sætte sig ind i danske forhold og til danskere, der ønsker at sætte sig ind i sri lankanske forhold. Dette søges opnået blandt andet gennem socialt samvær.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til formanden (tlf. 02 81 65 60) eller kassereren (tlf. 03 52 21 00).

PARADISET OG SLANGEN

- en generel introduktion til Sri Lanka

«CHANCHIVE»

Postbox: 1205

7500 Holstebro . Danmark

Paradiset og slangen

Der var engang et paradys, ja det er der forresten endnu, hvis man skal tro de mange turister, der i årenes løb har været i - og til stadighed tager til - Sri Lanka, det tidligere Ceylon.

Paradiset var fuld af naturskønhed og overstrømmende venlige mennesker. Alt var ikke idyl, men man havde fundet en balance, der byggede på århundreders ophold indenfor det afgrænsede område, som øen Sri Lanka er. Der var plads til alle og til lidt ufred ind imellem.

Slangen boede ikke i paradiset, den kom til udefra for få hundrede år siden. Slangen var en abstrakt ting, den var for nogle mennesker en hellig pligt, for andre en byrde, og senere tidere døbte den »imperialisme«. Samtidens syn på slangen blev klarest udtrykt af Kipling med ordene »the white mans burden«.

Ceylon blev et paradys for kolonimagterne og senere turisterne. Landets indbyggere lærte at sætte pris på »den vestlige civilisation« og dens goder, samtidig med, at det blev væsentligere at markere sit tilhørsforhold. En identitet, der kunne have sine begrundelser i for eksempel religiøse, etniske, klasse eller kaste faktorer.

Mange mennesker blev forfærdede, da denne styrkelse af identitet og tilhørsforhold blev skærpet i kampen for at skabe det nødvendige til livets ophold. De borgerkrigs-lignende tilstande, Sri Lanka har oplevet i de sidste 10-20 år, er vel egentlig en naturlig følge af landets stræben efter udvikling efter de vestlige landes forbillede. Det er den økonomiske og politiske magt i samfundet, det gælder. At vi tjener som forbillede, gør ikke situationen i Sri Lanka mindre forfærdelig. Det er de færreste, der bliver offer for situationen, der har fortjent det.

Paradiset Sri Lanka

Sri Lanka er beliggende i Det Indiske Ocean lige syd for Indien. Øen var indtil 1972 kendt under navnet Ceylon. Dens centrale geografiske beliggenhed har været medvirkende til at sprede dens ry vidt omkring. Et ry af tropisk overdådighed, såvel med hensyn til plante- og dyreliv, som med mere jordbundne ting såsom juveler, perler m.m. Denne fro-

dighed har fået mange handels- og opdagelsesrejsende (incl. turister) til at fortabe sig i lyriske beskrivelser. Hvilken dansk Sri Lanka farer har ikke læst Hans Hartvig Seedorff's beskrivelse af det tabte paradys.

Miljøet

Sri Lanka har tropisk kystklima med forholdsvis ensartede temperaturer, i gennemsnit 28 grader Celsius i lavlandet og 16 grader i højlandet. Fugtigheden er meget høj; 61-90 %. Nedbøren bestemmes af to monsummerperioder. Som helhed betragtet kan Sri Lanka deles op i to klimatiske zoner, hhv. en tør og en våd. Den tørre zone dækker ca. ¾ af landet. Vandtilførselen er ujævn, hvorfor man benytter kunstvanding. Det er da også denne zone, man forsøger at genopdyrke idag, for eksempel vha. Mahaweli projektet. Den våde zone dækker den resterende fjerdedel, svarende til det sydvestlige kvadrat af øen. I zonen indgår højlandet, hvorfra størstedelen af øens floder kommer. Fra gammel tid har floderne været reguleret med kunstvanding for øje. Der er kun få naturlige søer - det, der i dag fremstår som søer, er kunstige damme (vewaer/tanks), der har udgjort ryggraden i kunstvandingssystemer, der daterer sig fra det første århundrede i vor tidsregning.

Menneskene

På denne ø, der er halvanden gang så stor som Danmark, bor der ca. 15 millioner mennesker. Hvert år vokser tallet med 2 %. Der bor 226 mennesker pr. kvadratkilometer.

Disse 15 millioner mennesker er fordelt på flere forskellige grupper. Hvordan disse grupper opfatter sig selv, og dermed hvordan de afgrænser sig selv i forhold til hinanden, bygger på tradition og styres af faktorer som familie, sprog, religion, klasse og kaste.

Sinhalesere

De to største grupper på Sri Lanka er sinhalesere og tamiler. De øvrige grupper er muslimerne, burghere & eurasier og veddaer.

Sinhaleserne udgør majoriteten på øen (ca. 74

%) . Traditionelt opdeles de i lavlands- og højlands-sinhalesere. Denne skelnen går tilbage til kolonitiden, idag har den mest rituel betydning. Sinhaleserne beboer det mest befolkede og mest frugtbare område på øen. De er traditionelst agerbrugere og buddhister. Deres sprog sinhala er et indoeuropæisk sprog. Sinhala betragtes som officielt sprog på Sri Lanka.

Socialt er manden og kvinden et hele. Hvad hver især bringer med sig ved ægteskabs begyndelse bliver slået sammen. Kvinden laver maden, arbejder i huset, og manden arbejder i marken. Denne stærkt adskilte arbejdsdeling svækkes noget i høstsæsonen, hvor alle må hjælpe til i risen. I de tilfælde, hvor familiern også dyrker svedjebrug - chena - hviler en meget stor del af ansvaret herfor på kvinden.

Tamilerne

Tamilerne deles i to grupper, hhv. de indiske tamiler (ca. 5 %) og sri lanka tamiler (ca. 13 %). Iblandt muslimer findes der en del tamiler, men traditionelt betragtes hinduismen som tamilernes religion. Der er ca. 18 % hinduer og 7 % muslimer. Tamilernes sprog tamil er et dravidisk sprog, det betegnes som et nationalt sprog.

Ægteskabet der har et mere religiøst indhold end hos sinhaleserne er udtrykt i en formel ceremoni, der nærmest har karakter af et sakramente. I det store og hele former tamilernes daglige liv sig som sinhaleserne. Der er også agerbrugere og er hovedsageligt bosiddende i den nordlige og østlige del af øen.

På grund af den magre ford er en meget stor del af tamilerne aktivt gået ind for uddannelse, hvilket i kolonitiden blev udnyttet af englænderne jfr. del og hersk princippet. Det betyder, at en forbavsende stor procentdel af tamilerne har en eller anden form for uddannelse og dermed gode chancer for ansættelse indenfor stat og administration. Uddannelse kan betragtes som deres alternative levevej - i det mindste i kolonitiden og de første 10 år derefter.

De indiske tamiler

De indiske tamiler er importeret arbejdskraft fra Indien. Denne import er foregået fra sidste halvdel af det nittende århundrede indtil 1920'erne. De har været isoleret i højlandet som arbejdskraft på te- og kaffeplantagerne. De betragtes i det store hele som fremmede uden statsborgerskab. I 1964 påbegyndtes en repatriering, et resultat af forhandlinger imellem Indien og Sri Lanka, der foreskrev hvor mange, der skulle tilbage til Indien, og hvor mange der skulle have sri lankansk statsborgerskab. Som alt andet i et tredieverdensland går afviklingen af denne aftale trægt, den rammer i flæng, men ikke

desto mindre bliver der færre og færre indiske tamiler.

Tilbage er der de øvrige grupper

Muslimerne er fortrinsvis handelsfolk, der består af efterkommere af arabiske handelsfolk, og omvendte tamiler, sinhalesere og malayer. Det er en broget flok med rod i forskellige kulturer. De er som regel flersprogede.

Burghers & eurasier er oprindeligt af europæisk afstamning, Deres indflydelse i samfundet blev mindre ved selvstændigheden, men kravet om udvikling og dygtiggørelse er deres redning. De taler engelsk/sinhalesisk. Engelsk er fælles sprog. Endelig må man ikke glemme at mange af dem tilhører eliten.

Veddaerne er de »primitive« i det sri lankanske samfund. De bliver betragtet som urbefolkningen af deres medborgere. I dag er de integreret i det øvrige samfund og fremtræder som sinhalesisk bønder. En minoritet lever stadig som »vilde.« Deres oprindelige sprog er forskelligt fra sinhala og tamil, faktisk er man ikke klar over hvordan det skal indplaceres i den regionale sproglige udvikling. Man hælder mest til den teori at Veddaer er »aboriginals«, dvs. noget i stil med den australske urbefolkning.



Landets økonomi

Sri Lankas økonomi er som mange andre tredieverdenslande afhængig af både udviklingen i landene, og priserne på verdensmarkedet for deres råvarer. Staten har forsøgt at styre økonomien efter både lukkede og åbne principper. I øjeblikket styres økonomien efter de åbne principper, meget lig den måde Verdensbanken betragter som den ideelle.

Økonomien hviler på landbruget, i.e. risdyrkning, plantagebrug og krydderier.

Ris er primærføden for sri lankaneren. Den dyrkes ved hjælp af kunstvanding, hvor den ikke kan dyrkes uden. I den tørre zone benyttes kunstvanding, enten fra brønd eller vewa, hvorved adgangen til vand får enorm betydning. Tilhørsforholdet til samfundet baseres her på adgangen til vand. I den våde zone dyrkes risen ved hjælp af den rigelige nedbør, hvorved det bliver adgangen til jord, der er det væsentlige i samfundet. Disse to forskellige vandingmåder har sat sig tydelige spor i samfundsstrukturen. Ved siden af risdyrkingen benyttes (chena) svedjebruget til at supplere føden/indkomsten ved dyrkingen af hurtige afgrøder, såsom sødkartofler, tobak eller krydderier. Selvom svedjebruget udnyttede jord der normalt ikke ville blive brugt til risdyrkning har staten i perioder forsøgt at begrænse det, for derved at blive selvforsynende med ris.

BAD ROADS DAMAGE
VEHICLES.



Problemer og forskelle

Sammenfattende kan man sige at Sri Lanka er et tropisk tredieverdensland, med de deraf følgende økonomiske problemer, grundet faldende råvare-

Eksporten

Den anden side af Sri Lankas landbrug er plantagedriften. Plantagerne producerer te, gummi, kokosnødder og krydderier. Plantagestørrelserne varierer men som en hovedregel dyrkes te på store plantager (Estates), gummi og kokosnødder på både store og små enheder, og krydderierne er en biaoafgrøde.

Plantagerne producerer Sri Lankas eksportartikler.

Te har været dyrket i højlandet siden 1860'erne. Vækst og pasning af tebuskene varetages af mændene, kvinderne plukker bladene og luger. Teplantagerne har vakt opsigt i de sidste 10-20 år på grund af at størstedelen af arbejdskraften består af Indiske tamiler. Efter repatrieringsaftalen i 1964 har de formået at gøre verden udenfor Sri Lanka opmærksom på det uretfærdige i deres levevilkår. Dette skyldes især deres effektive sammenhold via fagforeningerne, der som følge af arbejdernes »naturlige« afgrænsning til det øvrige samfund har undgået interne splittelser.

Staten har i Bandaranaikes tid nationaliseret store dele af teindustrien.

Udover de her nævnte afgrøder produceres og eksporteres i lille målestok følgende artikler: ædelstene, tekstiler, salt og tørrede fisk.

Efter 1970 har turismen bidraget med en stadig stigende indtægt, ligesom den i turistområderne har forbedret vilkårene for hjemmeindustrien.

priser etc. Befolkningsmæssigt er der såvel sproglige og religiøse, som kulturelle forskelle. De to største grupper, sinhalserne og tamilerne, adskiller sig i alle tre henseender.

Historiens kapitel 1: Fortid & nutid

En af årsagerne til turisterne tager til Sri Lanka er landets rige historiske minder. Øens historie er en spændende blanding af myter, sagn og facts. Historien er overført fra generation til generation ved hjælp af fortællinger. Myterne og sagnene har været en del af dagligdagen, som underholdning og ikke mindst som det moralske/etiske grundlag for samfundet. På et sent tidspunkt nedskrev man de af disse sagn og myter, der passede ind i kongens og religionens behov for legitimering af deres politiske og religiøse magt. Meget af den historie, der i dag refereres til når man taler om sinhalere og tamiler, har sine rødder i denne sent nedskrevne historie.

Hvem kom først?

Hvem kom først? Det er ikke nemt at afgøre. Vi ved at veddaerne var der da sinhalere kom, det beretter de selv om i sagnene om Viyaya og Kuveni (yakka prinsessen, der forråbte sit folk). Spørgsmålet stilles da også sjældent generelt, idet det mest interessante er hvem af sinhalere og tamilerne der kom først. Det er der ingen der ved. Sinhalerne fremstiller det som Veddaerne besad hele øen, så ifølge deres historie dukker tamilerne først op langt senere. Tamilerne mener de har været der lige så længe, det ville også være mærkeligt andet, når man betænker at der kun er et smalt stræde der adskiller det nordlige Sri Lanka fra det tamilske, dravidiske, Sydindien. Tilbage står at man idag ikke er i stand til at afgøre hvem der kom først af de to grupper. For en historisk interesseret udenforstående er det mere interessant at få noget mere at vide om Veddaerne, specielt hvorfor sinhalernes historie fremstiller dem som lige så civiliseret som Viyayas gruppe, når vi idag kun kender dem som »primitive«
urskovsboere.

Strategisk beliggenhed

Øen Sri Lanka - af araberne kaldet Serendib - ligger centralt i det Indiske Ocean. Den ligger strategisk godt i forhold til den Bengalske Havbugt og de søværts handelsruter imellem Arabien/Afrika og Kina/Sydøstasien. Man ved fra historiske kilder fra disse områder at Sri Lanka ikke bare var en station på vejen, men også selv aktivt benyttede disse handelsruter og -forbindelser. Sri Lankas ædelstene, elefanter og heste fandt vej til blandt andet Romeriget. I perioder opkrævede man skat fra den sydlige del af Indien og Burma. Buddhismens lærebøger hentede kineserne i Ceylon. Man kan finde kilder der siger at man eksporterede ris til Sydøstasien, hvilket idag tages som bevis på at øen kan forsyne sig selv med brødkorn.

Sinhaleserne

Ifølge overlevering kom sinhalere til Ceylon i Buddhas dødsår 483 BC, i skikkelse af en arisk kongesøn fra nordindien. Buddhismen blev dog først rigtig udbredt efter 250 BC. I det tredje århundrede BC kendte grækerne til Sri Lanka (Ptolomæus og Megastenes). Romerske møntfund afslører også en hyppig forbindelse (Plinius & Strabo), der resulterede i ambassadører hos kejser Claudius (41-54) hof i Rom. Marco Polo passerer Ceylon på sin rejse til Kina. Talrige er disse eksempler på Sri Lankas historiske betydning. Det er da også som jævnbyrdige at kongen af Conde Uda (Kandy) i 1620 søger hjælp hos de europæiske sømagter i håbet om at tiltage sig magten over hele øen. Det gik væsentligt anderledes end beregnet, idet Ceylon endte som en kronkoloni.

Tamilere

Tamilerne optræder i »kongerækken«
for første gang i 177 BC. I 145 BC invaderer det sydindiske rige Chola's tropper øen og Elara bliver konge. Hvor tamilerne i krønikerne ikke omtales særligt flaterende er Elara en undtagelse, idet han var positiv overfor buddhismen. Der er ingen tamilske erobrere der har underlagt sig hele øen selvom de har prøvet ihærdigt fra gang til gang. Også internt har sinhalere kæmpet om magten, for eksempel blev Elara først overvundet efter at sinhalere havde forsonet sig, efter en slags borgerkrig. Der er talrige eksempler på invasioner og intern ufred, og resultatet blev da også som ovenfor antydnet at man tilkaldte hjælp udefra for at opnå den suverænit, som kongen af Kandy mente tilkom ham. På det tidspunkt, i begyndelsen af det syttende århundrede var øen opdelt i 3 riger; 1 tamilsk rige i nord og 2 sinhalisiske riger på resten af øen.

Den almene borger

Da historien normalt er herskernes og feltherrernes parade finder man ikke mange udsagn om den almindelige borger i samfundet. Han har dog mere eller mindre ernæret sig som idag, ris var hovedproduktet og den væsentligste form for føde. Menigmand i samfundet har været bonde eller håndværker i et feudalt samfund. Strukturen var ikke den samme som i Europa, men service relationerne ligner påfaldende. Fiskerne og lejesoldater var mere frie, idet de lettere kunne unddrage sig kontrol, både med hensyn til person og indtægt. En væsentlig faktor i disse menneskers liv var deres sociale placering i samfundet, idet man via kastesystemet var låst fast i sin bås og kun havde meget få mulig-

heder for at frigøre sig. En del af lejetropperne er sikkert blevet belønnet med jord efter endt arbejde – jord i nyvundne områder. Derfor er det svært at skelne mellem sinhalserne og tamiler i kampen for øens frihed og enhed. Lejesoldaten ville kæmpe for sin egen jord, og dermed forsvare området mod indtrængere. En anden mulighed var at borgeren ville kæmpe som følge af slægtskab eller anden afhængighed. Lejesoldater var almindelige på begge sider helt op til Kandyrigets fald i 1815.

CAMERON PLACE

காமரன் பிளேஸ்
கமெறன் பிளேஸ்



Historiens kapitel 2: Kolonimagterne

I 1505 kom de første europæer til Sri Lanka, det var portugiserne. Efterhånden som det lykkedes dem at etablere sig på øen søgte de øvrige konger at etablere en modvægt mod deres fremtrængning, nemlig ved at alliere sig med portugisernes konkurrenter i Europa, åbenbart var det en almen taktik på Sri Lanka at spille den ene ud mod den anden. Mønstret kan genkendes hele vejen i Sri Lanka's historie. Resultatet af forskellige alliancer med europæerne, blev at Holland overtog Portugals rolle, dernæst Frankrig og til sidst England, der i 1815 underlag de sig hele øen. Danmark var også en kort periode involveret i stridighederne om magten på Sri Lanka, resultatet blev den indiske koloni Trankebar.

Engelsk overhøjhed

Englænderne brød det tætte sammenhold mellem Buddhismen og Staten. Den sinhalesiske konge opretholdt ikke kun samfundet, samt sikrede ro og orden, men han var også ansvarlig for opretholdelsen af tros-samfundet. Han var øvrste myndighed såvel i stat som i kirke. Da Englænderne afskaffede dette overhoved blev der givet frit løb for alle stridigheder og modsætninger i såvel tro som samfund. Det resulterede i at sinhaleserne var afvisende (og splittede) overfor den engelske kolonimagt. Økonomien skulle styrkes, hvilket blev gjort ved hjælp af opdyrkningen af kaffe- og senere teplanter. Man importerede arbejdskraft fra Indien, da man ikke rigtigt kunne få sinhaleserne til at arbejde som man ønskede det. I perioder førte sinhaleserne frihedskamp mod englænderne.

Uddannelse hægtet sammen med trosforkyndelse var tillige et af de første skridt man tog for at etablere et »civiliseret« samfund. På grund af den indre modstand og en tidlig amerikansk missionskole i Jaffna regionen inddrøede man hurtigt fra indfødt side de muligheder for social mobilitet, der lå i en uddannelse i magthavernes administrationsstruktur og -sprog, især for mennesker der i forvejen havde småt med tilgange, det være sig på grund af økonomi (Jaffna tamiler) eller kastetilhørsforhold (lavkaste folk).

Det varede noget inden sinhaleserne erkendte denne sammenhæng og selv begyndte at udnytte systemet. Derved blev det tamilerne der fik muligheden for at opnå beskæftigelse i datidens administration af kronkolonien Ceylon. Tamilerne forstod til fulde værdien af en uddannelse, hvilket man også kan se af de mange tamiler der er bosat i den vestlige verden. At uddannelse blev en tradition passede eng-

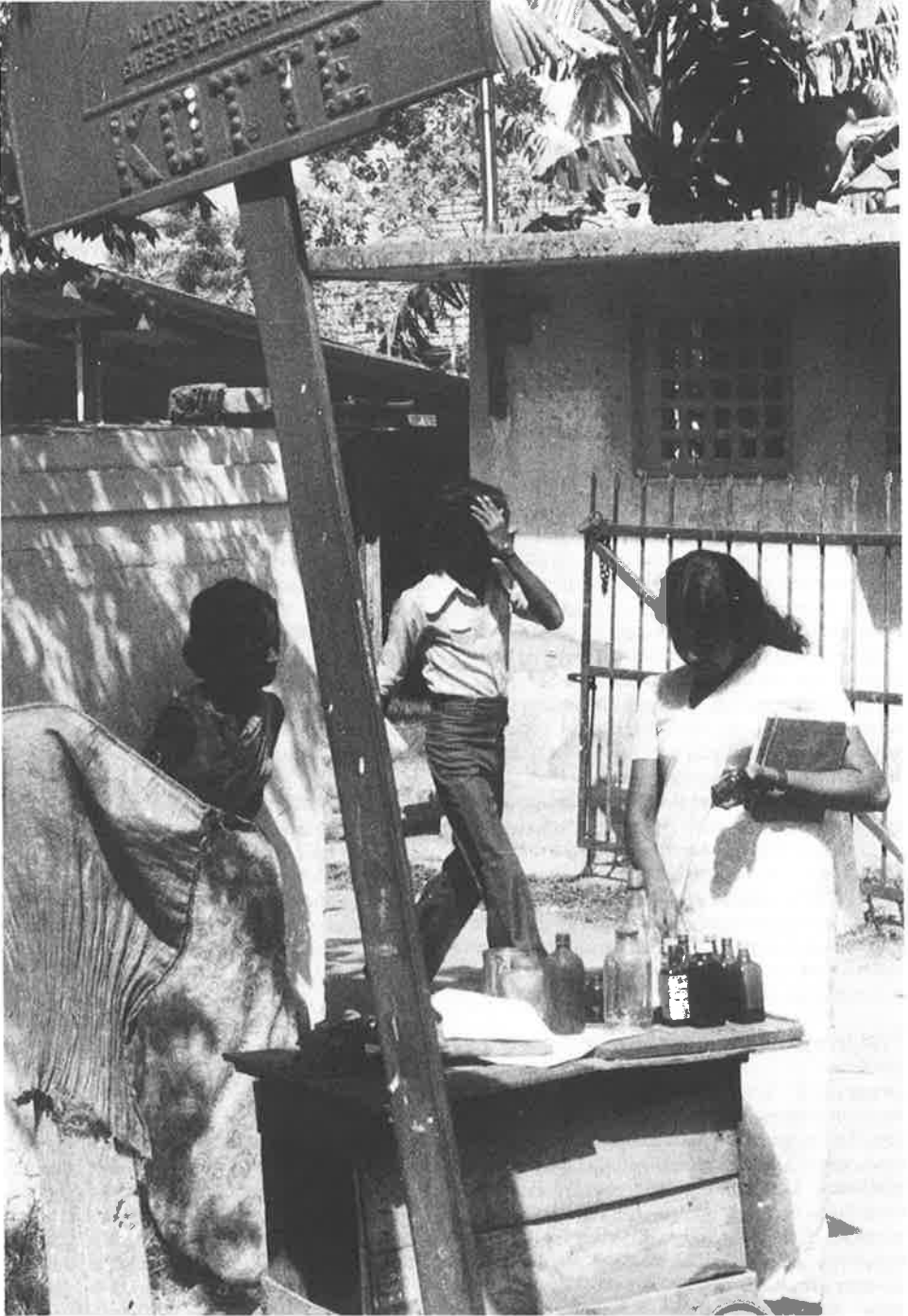
lænderne udmærket fordi man derved opnåede at få en loyal gruppe mennesker til at administrere en langt større gruppe, som man ikke rigtig stolede på. Altså atter engang et udtryk for »divide & rule«, som englænderne var mestre i at gennemføre. Hvis man sammenlignede tamilernes procentvis repræsentation i offentlige stillinger med deres procentvise repræsentation i samfundet ville man finde ud af at de havde indflydelse, der overgik majoritetens. Det tænkte ingen på mens Ceylon var en koloni, heller ikke de første år efter, hvor man havde travlt med at bevise overfor omverdenen at man kunne styre sig selv. Uheldigvis dukkede argumentet langt senere op i forbindelse med stridigheder imellem sinhalesere og tamiler, og sinhaleserne var ikke sene til at udnytte det ved kravet om at fordelingen i samfundet i et og alt skulle afspejle fordelingen imellem grupperne, specielt imellem tamiler og sinhalesere.

Plight of the repatriates

“They are the wretched of the earth who live in total hopelessness and despair. And they have neither a past nor a future.”

Thus said an official involved in the rehabilitation of more than 500,000 “Stateless” Tamils repatriated from Sri Lanka to Tamil Nadu state in South India.

The influx started in 1969 when 20,000 to 30,000 Tamils declared as stateless by Sri Lanka, were repatriated to India. The Tamils were imported to work in the tea plantations in Sri Lanka's hill country during the British rule.



Historien kapitel 3: »Slangen«

Med uddannelse og selvstændigheden i 1948 fulgte erkendelsen og muligheden for at bruge den ny erhvervede magt. I begyndelsen havde man lidt svært ved det, men sinhaleserne tog meget hurtigt initiativ og den nye stat blev en realitet i både regionens og resten af verdens øjne.

Buddhisterne havde besvær med at adskille stat og religion, sådan som den rent faktisk var, idet de så disse ting som meget tæt forbundne, jfr. deres tradition/historie. I og med at det var majoritetens ønsker var det noget svært at tilsidesætte, men da buddhismen altid har været en meget liberal religion kunne man leve med adskillelsen, den var jo blevet institutionaliseret under kolonitiden. Vanens magt er stor, men det er intrigeres også.

Spirende uoverensstemmelse

I 1956 blev kimen lagt til uoverensstemmelserne imellem tamiler og sinhalesere. Det var Buddha Jayanthi - 2500 året for Buddhas død - og samtidig det år da et sinhalesisk parti (SLFP: Sri Lanka Freedom Party) med Bandaranaike som leder vandt valget på parolen »Sinhala Only«, det første skridt på vejen hen imod sinhala som officielt sprog og buddhismen som statsreligion. I løbet af de næste par år viste resultaterne sig. Sammenstød imellem sinhaleserne og tamiler, undtagelsestilstand, og i 1959 mordet på Bandaranaike - udført af en fanatisk buddhist. Nu er der rigtig gang i dansen om guldkalven. Man forhandler med Indien om repatriering af de indiske tamiler, det kunne måske give nogle flere arbejdspladser; man afslører militære kupplaner, og »reasonable use of tamil« gennemføres. I 1971 erkender unge sinhalesiske arbejdsløse, at der nærmest skal en universitetsgrad til for at blive buschauffør i Colombo, hvorfor de tager våben i hånd for derved at forbedre samfundet og beskæftigelses situationen.

Problemer og atter problemer

Samfundet Sri Lanka har mange problemer, problemer der er en naturlig følge af udviklingen af øens erhvervsstruktur, samt den komplekse befolkning. Sri Lanka er det man kalder et pluralt samfund, med flere forskellige befolkningsgrupper, med hver sin kulturelle og religiøse baggrund. Disse forskelligheder bliver mere og mere tydelige efterhånden som den økonomiske situation forværres i verden omkring Sri Lanka. Nogle af problemerne forsøges afhjulpet ved hjælp af udviklingshjælp, andre ved hjælp af intern kolonialisering, i.e.

udflytning fra de overbefolkede områder til de ny indvundne overrislingsarealer. Andre måder at afhjælpe majoritetens problemer er at tildele kvotæer mht. uddannelse, offentlig ansættelse efter de forskellige gruppers procentvis repræsentation i samfundet. Staten styrer en zig-zag kurs, der mere og mere gør det klart for tamilerne at har de tidligere haft en fordel, så kan de være helt sikre på at de nu ikke skal have mere end hvad der tilkommer dem; procent-ligeberettigelse uden at skele til kvalifikationer.

Tamil Eelam

I 1976 dukkede det første krav om tamilsk løsrivelse op. Tamil Eelam etablerede sig i den nordlige del af øen. Kravet blev og bliver kategorisk afvist. Kravet er blevet fremført både ad legal vej, ved hjælp af et politisk parti (TULP), og illegal vej ved væbnet at slå til lyd for frihed. Resultatet har været en hel eller delvis undtagelsestilstand for hele øen. Væbnede sammenstød hører til dagens orden i nord.

Amnesty International

I 1983 offentliggjorde Amnesty International en rapport der anklagede regeringens måde at klare de interne uroligheder på. Udlandet blev mere og mere opmærksom på Sri Lankas problemer, hvorfor man indførte censur.

Helvede bryder løs

I juli faldt 13 regeringsoldater i baghold i nord, og dagen efter brød urolighederne ud i Colombo. Det var grelle billeder medierne viste fra Sri Lanka med overfald, nedbrænding af huse m.m. I perioden fra d. 23. juli til d. 2. august blev der dræbt (officielt tal) 380 mennesker, 100.000 blev hjemløse og 60.000 søgte tilflugt i lejre, der 1 år senere stadig eksisterede.

Problemerne voksede og sammenstød mellem regeringsoldater og tamilske separatister hører til dagen orden. Det nordlige Sri Lanka er på en måde lukket land, undtagelsestilstanden eksisterer stadig her, med alle de forulempelser civilbefolkningen bliver udsat for som følge heraf. Det er nærliggende at sammenligne med Nord Irland, hvor englænderne i årevis har forsøgt at løse et lignende problem, uden at lykkes, for hvordan kan man skelne en fredelig civilist fra en aktiv separatist, eller sågar en sympatisør med separatisterne. Det går ud over civile, uskyldige, som i alle andre kamp zoner. Mistanker er som regel tilstrækkelig årsag til forfølgelse, og

så skal der ikke meget til før der overreageres. At flygte fra en sådan situation opfattes som oftest som en bekræftelse af mistanken, med alt hvad det fører med sig for de pårørende. Man vil automatisk mistænke alle våbenføre mænd, der ikke uden videre samarbejder med regeringsenhederne.

Det er svært at fremskaffe de korrekte data, når det gælder ofrene for konflikten imellem sinhaleser og tamiler, men de officielle sri lankanske tal for 1985 siger at der dræbes 1.078 mennesker, heraf var 885 civile, 118 soldater og 75 politibetjente. Som i alle andre krigslignende tilstande går det værst ud over civilbefolkningen. Amnesty International opgiver at 2.970 tamiler er blevet dræbt af sikkerhedsstyrker, samt at 14.900 arresteredes. Begynder man at regne på de forskellige tal kan man forsigtigt anslå at hver 3. tamil er direkte berørt af situationen.

FAKTA OM SRI LANKA

Areal		65.610 km ²
Indbyggerantal		14,85 mill.
befolkningsstilvækst		1,8 %
Befolkningstæthed		226 pr. km ²
På landet	72.2 %	10,72 mill.
På plantagerne	6.3 %	0,93 mill.
I byerne	21.5 %	3,20 mill.

Befolkningen fordelt på etniske grupper:

Gruppe	%	Antal
Sinhalesere	74.0	10.985.666
Sri Lanka tamiler	12.6	1.871.535
Indiske tamiler	5.6	825.233
Morer	7.1	1.056.972
Burgher		38.236
Malayer	0.7	43.379
Andre (*)		28.981

Befolkningen fordelt på religion

Gruppe	%	Antal
Buddhister	69.3 %	10.292.586
Hinduer	17.6	2.295.858
Muslimere	7.1	1.134.556
Romersk katolske	7.1	1.009.577
Øvrige kristne	0.8	102.159
Andre	0.1	15.265

Økonomi. Produktion (**).

Art	Areal(ha)	Export-indk.(US\$)
Ris	900.000	-
Kokosnød	466.000	22,1 mill.
Te	242.000	247 mill.
Gummi	227.000	105 mill.

Indkomstfordeling (**)

Pr. måned Rs.	% af hushold	% af indkomst
Under 400	80.8	56.3
400-800	15.7	28.3
Over 800	3.5	15.1

* Kategorien »Andre« dækker over Veddaer, Europæere m.m.

** Fra »Statistik Des Auslandes (1980)«.

Guidelines to the Press

Competent Authority Mr. Douglas Liyanage Thursday issued the following guidelines to the Press under the Emergency Regulations.

"Under the directions issued by me under Emergency Regulations 14 (i) the following material will need approval before publication:

- action involving any violence attributed to terrorists;
- activities such as robbery, damage to Government and private property in which the aggressors are known to have been armed;
- action taken or planned by Security Forces in combatting terrorists or investigations into terrorist activity;
- protests in whatever form against the establishment of an Israeli Interest Section in Colombo or procuring of assistance from any sources for training of Service and Police Personnel.
- material which would affect national harmony and public order or which would contribute to the breakdown of supplies and services essential to the community.

All material should be presented in writing at the Ministry of State preferably before 7.00 p.m. each day and no material falling into the above categories will be published unless the copy has the stamped approval of the Competent Authority."

Fremtiden

Det er svært at spå om fremtiden; derfor vil de næste sider være overladt til de sidste nye rapporter fra medierne om udviklingen i Sri Lanka.

Der gøres et forsøg, men for de fleste der har fulgt Sri Lankas skæbne gennem en længere periode er det ikke muligt at frigøre sig for den stadig voksende mistanke om at det ikke vil lykkes til trods for alle de gode intentioner. Medvirkende hertil er den afgivelse af suverænitet fra Sri Lanka til Indien, der er indbygget i fredsforslaget. En anden årsag er at der ikke er politisk enighed blandt sinhalserne. Vinder det største oppositionsparti ved det næste valg, så kan det meget nemt blive en genoptagelse af stridighederne istedet for fred. Ydermere har det gentagne gange vist sig at Jayawadena ikke kan styre høgene i sin regering.

Alligevel sidder alle med et spinkelt håb om at den gang vil det lykkes, - indtil videre lader det til at gå i den rigtige retning.

Ustabil fred

Indien får stor rolle i Sri Lanka

VIRKELIGE POLITISKE problemer løses sjældent. I bedste fald omformes de for så for en tid at forsvinde fra den politiske dagsorden. Ofte dukker de imidlertid op igen — blot i en ny ikklædning.

Et aktuelt eksempel er fra Sri Lanka. Den aftale, der under megen dramatik blev indgået mellem Sri Lankas præsident Jayawardena og Indiens premierminister Gandhi, er det mest storeløse og samtidig det mest realistiske forsøg, der kunne gøres for at bringe den fire år lange borgerkrig til afslutning.

Men det er langt fra nogen garanti for fred. Hverken mellem tamiler og singalesere, mellem singalesere indbyrdes eller — for den sags skyld — mellem Indien og Sri Lanka. Der vil, som vi tidligere har påpeget i forbindelse med diskussionen om de tamilsk flygtninge i Danmark, gå lang tid, før det er muligt at bedømme fredsaftalens virkninger.

EFTER STÆRKT pres fra Indien, synes de tamilke guerillaer nu rede til at overholde våbenhvilen og aflevere deres våben. Eller i det mindste en del af deres våben. Men tamilernes leder har gjort det klart, at en uafhængig tamilsk stat er den eneste acceptable løsning på længere sigt.

Allerede aftalens umiddelbare konsekvenser vækker imidlertid stor uro i Sri Lanka. Regeringens medlemmer er uenige, og måske fører det til en egentlig splittelse af regeringspartiet. Og det ledende oppositionsparti under tidligere præsident Bandaranaike tager afstand fra aftalen med Indien.

RAJIV GANDHI har gjort en indsats for at løse det tamilke problem. Han har samtidig vundet en udenrigspolitisk sejr og befriet sig selv for et af de mange udenrigspolitiske problemer. Præsident Jayawardena har handlet dristigt i håbet om, at et flertal af singaleserne vil vurdere borgerkrigens afslutning højere end den pris, de har måttet betale.

Men en pris er der. Med indiske tropper i Sri Lankas nordlige del og med paragraffer i aftalen med Indien, der begrænser Sri Lankas sikkerhedspolitiske forbindelser med andre stater, har regionens stormagt fået en rolle som direkte medspiller i Sri Lankas inden- og udenrigspolitik.

Det skaber begrundet bekymring for landets suverænitet. Dermed er kimen til nye problemer lagt.

POLITIKEN

Sri Lanka

Håb, men ingen sikker fred

DEN FIRE ÅR gamle væbnede konflikt mellem regeringen og det tamilke mindretal i Sri Lanka har indtil i dag kostet omkring 6000 mennesker livet. Ikke mindst i år er den taget til i voldsomhed. Tamilke guerillaer har optrappet deres bombetaktikker, og det srilankanske luftvåben har bombet tamilke områder i den nordlige del af landet.

Borgerkrigen har også fået internationale virkninger. Tamil er stort set flygtet til udlandet. Omkring 100.000 af dem til Indiens sydøstlige provins, Tamil Nadu, hvor 50 mill. af Indiens ca. 80 mill. tamiler bor. Herfra får de tamilke guerillaer både moralisk og materiel støtte. Og herfra presses premierminister Gandhi til at gøre noget.

FOR KNAP to måneder siden truede borgerkrigen i Sri Lanka med at føre til militære sammenstød mellem Indien og Sri Lanka. Indiske småskibe forsøgte at levere forsyninger til tamilerne i det nordlige Sri Lanka, men blev afvist af den srilankanske flåde. I stedet kastede indiske fly forsyninger ned fra luften, mens Sri Lanka protesterede over krænkelsen af landets suverænitet.

Umiddelbart så det ud, som om denne affære ville undergrave mulighederne for en fredelig løsning. Men i stedet er der i de seneste dage gjort nye forsøg på at gennemføre en tidligere plan om begrænset selvstyre for tamilerne i den nordlige og østlige del af landet. En ordning, som Indien skal være med til at garantere.

Sri Lankas præsident Jayewardena presser på og har sagt, at Gandhi kommer til Colombo i morgen for at underskrive aftalen. Fra indisk side er man mere tilbageholdende.

SELVSTYREORDNINGEN er det mest realistiske forslag til en løsning af den langvarige og blodige konflikt. Men det er ingen garanti for, at den bliver til noget.

Den srilankanske regering er splittet og under pres fra både højre- som venstrefløj blandt singaleserne samt fra det buddhistiske præsteskab. Disse grupper vil hverken indrømme tamilerne selvstyre eller Indien en rolle i landets indre anliggender.

Også den dominerende tamilke oprørsbevægelse, De Tamilke Tigre, er imod. Den kræver en selvstændig stat og afviser i øvrigt forslaget om en folkeafstemning i den østlige provins, hvor tamilerne ikke har flertal, men er det største mindretal. Dertil kommer uenighed om reglerne for afvæbningen af guerillastykkerne og en række detaljer i forslaget.

SET MED Gandhis øjne er forslaget acceptabelt. Han ønsker en løsning, der nedtoner det tamilke problem i indisk udenrigspolitik, og han har brug for en udenrigspolitisk sejr. De kommende dage vil vise, om han er i stand til at tæmme de tamilke tigre.

Men selv om Gandhi og Jayewardena — nu eller på et senere tidspunkt — underskriver en aftale, er problemet ikke dermed løst. Der er lang vej fra underskrivelse til gennemførelse og endnu længere til en fredelig løsning på det dybe modsætningsforhold mellem befolkningsgrupperne i Sri Lanka.



560 refugees from last year's ethnic violence who were housed at S. Anthony's refugee camp. Kochikade were transferred to the refugee camp at Hindu College, Ratmalana on Sunday. They were transported in five CTB buses under heavy Police guard. Of the 3000 odd refugees housed in the Kochikade camp, the number has now dropped to less than 1000. The remaining people will also be transferred to Ratmalana in the next few days and the school handed back to the authorities. Then the Ratmalana camp will be the only one for refugees in Colombo. Some of the refugees are those who did not have homes prior to the July violence (Pic G.Rupananda)



● Demand for Rs. 50 million in gold

Terrorists abduct US couple in Jaffna

by Norman Pallihawadana and D.B.S. Jeyeraj

A national of the United States of America Mr. Stanley Allen and his wife Mary Allen were abducted by a group of unknown persons on Thursday night in Jaffna town.

Meanwhile leaflets allegedly issued by an organisation calling itself the People's Liberation Army states that the abducted persons would be killed at an interval of six hours each if the two demands of the organisation are not granted by the Government within three days.

The twin demands according to the leaflet are the release of twenty terrorist suspects including Rev. Fr. A. Singarayer who are in custody at present and the payment of gold to the value of Rs. 50 million by the Sri Lankan Government to the state government of Tamilnadu in India.

The abductors have also stated that the twenty suspects to be released should be offered safe conduct to the Tamilnadu state of India.

Police sources said that the American Mr Stanley Allen was in Jaffna in his capacity as consultant to the Jaffna water supply scheme project. This is a scheme undertaken by the Water Supply and Drainage Board in Jaffna under the U.S. Aid program.

The consultant and his wife had rented out a house

in Beach Road near the Old Park in Jaffna. On Thursday night a group of persons had hi-jacked a vehicle at Colombothurai which is about a mile from the Allens' residence. This group had come to Beach road in that vehicle and had abducted the American couple at gunpoint. They had earlier cut off telephone wires and the power lines. The abductors had later abandoned the hi-jacked-car at the Allen residence and made off in the station wagon owned by the consultant.

The Police and services personnel have now started a massive search operation throughout the length and breadth of the peninsula for the missing couple. At the time of going to press the U.S. Ambassador in Sri Lanka Mr John Reed was not available for comment. The People's Liberation Army according to the police is either a wing of the Peoples Liberation Organisation of Tamil Eelam (PLOT) headed by Umamaheswaran or another name adopted by the Tamil Eelam Army (TEA) a group headed by "Panagoda" Maheswaran.

Police said that this view is strengthened by the fact that apart from Fr. Singarayer and Nirmala Nithinandan the other detainees whose release is being sought are either persons suspected of being in the PLOT or the TEA. This would also mean that both these groups may have conducted a joint operation in this regard said Police sources.



Tigrene rustet sig til det sidste

Politiet jagter bombe-mænd i Sri Lanka

forhandle med
Indisk militær skal skyde på bevæbnede i Sri Lanka

Voldsbølge har krævet 180 døde

Fredsplan med store problemer

Civile indiske embedsmænd overvåget af indiske soldater

Indisk stat hævder avis om kamiler i Danmark

Den varige fred

9 soldater myrdet

de bildæk

Kampe fra hus til hus i Sri Lanka

Indiske tropper ind i de Tamilske Tigres huj

Terrorbølge mod fredsplan

Våbenhvile i Sri Lanka
Gestus efter gidsel-frigivelse

Sinhalesere dræber politikere i Sri Lanka

Oprørerne nedlægge våbnene i Sri Lanka

Tigrenes leder tror ikke på at fredsftalen er en varig løsning

Kvindens rolle i samfundet

På Sri Lanka er den traditionelle opfattelse af kvindens rolle centreret om husholdet - familien. Det er kvinden der »går hjemme« og manden der varetager de udadrettede funktioner. Der er mange faktorer der spiller ind for at dette ideal bliver opfyldt. I virkeligheden er det sjældent at se det overholdt, fex. i form af fuldstændig purdha. Reglen er at jo højere status en familie har - især økonomisk - jo strengere holder den sig til idealet. Det forhindrer dog ikke at idealet anvendes som målestok i hverdagen.

Traditionelt kan man illustrere kvindens og mandens roller i familien således:

Kvindens.

Tilberedning af føden (vand, brændsel, forarbejdning)

Sex

Plantning og lugning i marken

Hjælpe med høsten

(incl. transport)

Passe børn

Rengøring af boligen

Gennemsnitlig arbejdstid

04.30 - 22.30

Mandens.

Skaffe føden (dyrkning)

Sex

beskytte husholdet og dets værdier

Høste, tærskes passe bøfler etc.

Skaffe klæder

Vedligeholdelse af Boligen

vedligeholdelse af de sociale forpligtelser.

Kvinden sætter sit præg på det daglige liv på Sri Lanka. Hun arbejder hårdt for at holde sin familie på benene. Hun er endog villig til at rejse udenlands for at kunne skaffe til familiens ophold. Alligevel er det som hustru og moder hun anerkendes; i al anden sammenhæng er hun en »sekundær skabning«. At specielt moderskabet er højt prist hænger sammen med den hinduistiske mytologiske baggrund, der er fælles for samtlige etniske grupper på Sri Lanka.

Bevares, buddhisterne taler om den ideelle ligestilling mellem kønnene, der har været almen valgt siden 1931 og kvinden er garanteret lige ret for loven, men der er kulturelle og juridiske begrænsninger man må tage med i betragtning. Hvad hjælper det så at man spøgefuldt siger: »Hvad manden siger i en offentlig forsamling er hvad konen sagde han skulle sige.« Aftalt hjemmefra; ja der er ingen tvivl om at selv om idealet har stækket kvindens offentlige udøvelse af sin indflydelse, så har hun inddirekte haft en finger med i spillet når vigtige beslutninger skulle træffes.

Af fordelingen af kønnenes rolle i familien ses det at kvinden har en lang arbejdsdag. Det er vanskeligt at angive tider på hendes forskellige arbejdsopgaver. Derfor stammer de følgende opgivelser fra landbruget, der beskæftiger 80% af Sri Lankas befolkning.

At tilberede et måltid tager 2 - 2,5 t. pr. gang. Dertil går der ca. 5 kg. brænde på et åbent ildsted. Til at hente vand og brænde bruger hun i gennemsnit 1 t./dag. Hendes arbejdstid i marken anslås i gennemsnit til 6 t./dag, idet det varierer med sæsonen.

Det er dyrere for familien at slå sig ned i byerne, da de skal købe de fornødenheder familien i landbruget selv dyrker. Kvinderne har ikke noget markarbejde i byerne, men hvordan samler man brænde i fex. Colombo

I landbruget er kvindelige lønarbejdere ikke ualmindelig. Sålænge kvinder beskæftiges sammen med andre kvinder, og det er acceptabelt i forhold til status og kaste, så gjorde man en dyd af nødvendighed i landbruget. Det er behovet for en stor arbejdskraftreserve ved fex. høst, der gør sig gældende.

Havde familien ikke anden udvej til at skaffe føden, så måtte kvinden ud at arbejde. Det gælder i særdeleshed i dagens Sri Lanka. Ældre familiemedlemmer og børn tog sig af husholdet - eventuelt gav naboerne en hånd med. En kvinde med lønarbejde er en kvinde med dobbelt arbejde.

Industrien har de sidste 10 år tiltrukket flere og flere kvinder. Idag har den økonomiske udvikling af staten medført økonomiske frihandels zoner, der hovedsageligt beskæftiger unge og ugifte kvinder (72% er under 25 år og 88% er enlige.). Et meget stort antal kvinder tager til Mellemøsten for at få arbejde. De forhyres af agenturer i Colombo og ved i mange tilfælde ikke hvad de går ind til. I årene 1978 - 1982 har man haft 2400 klager om underbetaling, overlast og for lang arbejdstid (90% af klagerne var kvinder). Selvom aviserne regelmæssigt skriver om forulempende tiltag over for disse kvinder, så er løftet om en løn der er 5 -10 gange så stor som på Sri Lanke rigelig overtalelse til at tage afsted fra et samfund, hvor arbejdsløsheden er stor og inflationen galoperende.

Turisme & udvikling

Turismen er en af de største industrier i verden. I 1975 gav den afgifter på ialt 41,5 milliarder US\$. Det er en industri, der adskiller sig fra andre industrier ved at forbrugeren selv opsøger varen. Som alle andre industrier forbruges der for at kunne producere; i dette tilfælde forbruges kultur, natur, særpræg m.m. sammen med det mere traditionelle forbrug af råvarer.

At man kan tjene penge på turisme er årsagen til at man opfatter den som en udviklende faktor. Det er økonomiske motiver, der får et land eller en region til aktivt at gå ind for turisme. Næsten alle udviklings-lande interesserer sig for de penge der kan tjenes på denne industri, idet man umiddelbart drømmer om indtægterne uden at tænke på de udgifter, både økonomiske og sociale, der er forbundet dermed.

Når alt kommer til alt så er det hovedsageligt turismen, der har gjort Sri Lanka kendt (og afholdt) i Danmark. Til trods for de nuværende uroligheder sender rejsebureauerne stadig turister til øen. Det skyldes at deres hoteller fortrinsvis ligger i den sydvestlige del af øen, altså langt væk fra de urolige områder. Ikke desto mindre vil den turist der har været på øen tidligere hurtigt kunne fornemme forandringen.

Hvad betyder nu turismen for et land som Sri Lanka?

På den negative side kan anføres kulturelle ændringer. Det vil sige forandringer i etik og moral, de to begreber der især bygger på tradition og kultur.

Andre kulturelle forandringer er nedslidningen af de historiske steder og mindesmærker, tilpasningen af ritualer til de normer tilskuerne - turisterne - møder frem med. Det har for Sri Lanka betydet en forøgelse af narkotika misbrug, samt øget prostitution - især børneprostitution.

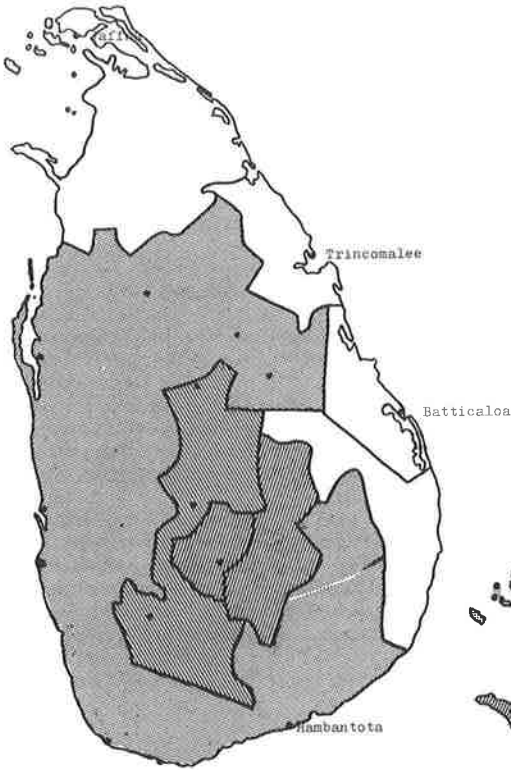
De positive sider er bedre dokumenteret fordi de er økonomiske faktorer. Det kan gøres op hvor mange penge turisterne fører ind i landet og forbruger. Det kan gøres op hvor mange jobs der skabes. I nogle lande er det udviklende for infrastrukturen, i.e. vejnet, forbindelser m.m. På Sri Lanka har det for eksempel skabt en hel gruppe af turist chauffører, det har været i stand til at omsætte deres indtægt i investeringer. Hoteller, restauranteraktiviteter, der også kommer kvinder til gode. Endvidere er der hele industrien der leverer souvenirs til turisterne, den beskæftiger også en hel del kvinder.

Som det kan ses er der både fordele og ulemper ved turismen for et udviklingsland, især fordelene er godt dokumenteret. Nogle lande prøver at styre udviklingen. Det kan gøres ved kun at tillade eksklusive gæster, enten ved minimumgrænser for ind/udførelse af valuta, eller ved at begrænse turist-strømmen i antal eller opholdssted. Det er sjældent at et udviklingsland kan styre turismens udvikling, delvist på grund af politisk-økonomiske interesser og delvist af uvidenhed. Der mangler et veldokumenteret grundlag for en sådan styring.



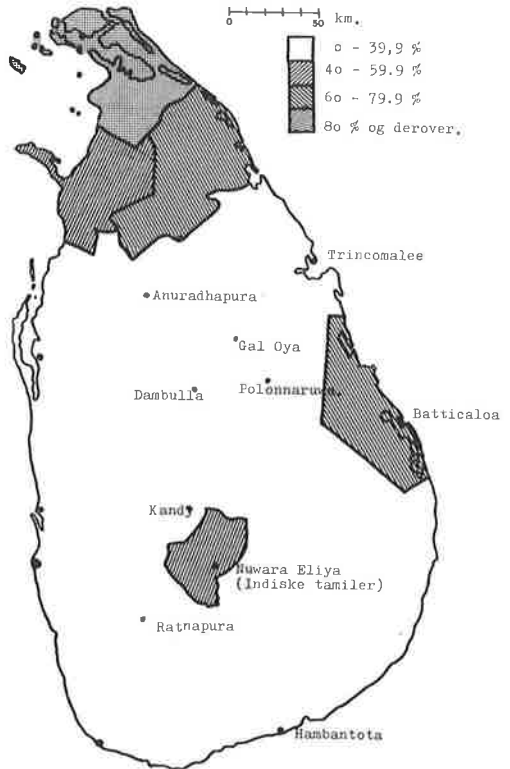
SRI LANKA

(Singalesiske beboere i %)



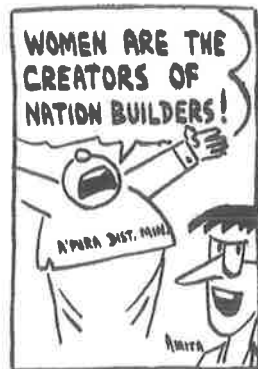
SRI LANKA

(Tamilske beboere i %)



Kronologisk tavle op til 1900.

B.C			
6500		Mesolitikum.	
500 (483)		Arisk invasion (Vijaya).	1951 Sri Lanka Freedom Party (SLFP) dannes.
247 - 207		Devanampiya Tissa.	1956 SLFP regeringsparti på »Sinhala Onlyk.
177 - 155		Sena & Guttika (tamil)	Buddha Jayanti.
145 -		Elara (tamil)	Sinhalesisk - Tamil uroligheder (Gal Oya).
101 - 77		Dutthagamani.	1958 Sinhalesisk - Tamil uroligheder;
43 - 28		fem tamilkonger	undtagelsestilstand.
0			1959 Bandaranaike (SLFP) myrdes.
513	Dhatuseena. (far til de to efterflg.konger).		1962 Militære kupplaner afsløres.
527	Kassapa 1. (søn 1. dræber sin far).		1963 CCP (left) dannes.
545 - 563	Moggallana 1. (søn 2. hævner drabet).		1964 Forhandlinger Indien - Ceylon mht.
800 - 1070	Cholas invasion (tamil)		Indiske tamilers repatriering/statsborgerskab.
846- 866	Sena 1.		LSSP (revolution) dannes.
1056 - 1111	Vijaya Bahu 1.		1966 »Reasonable use of tamil« gennemføres.
1153 - 1186	Parakrama Bahu 1.		1970 United Front (UF) dannes.
1412 - 1468	Parakrama Bahu 6.		1971 Ungdomsoprør.
1505 - 1656	Portugisisk herredømme i kystområder		1972 Republiken Sri Lanka (22 maj).
1550 - 1597	Dharmapala.		Forfatningsændring og Land reform.
1629 - 1687	Raja Sinha 2.		1972 Tamil United Front dannes.
1656	Hollandsk herredømme i alle kystområder.		1974 Forhandlinger Indien - Sri Lanka mht. Indiske
1796	British East India Co. administrerer Ceylon.		tamiler
1802	Kystområderne bliver engelsk koloni.		1975 Te plantagerne nationaliseres.
1815	Kandy indtaget. Hele øen kronkoloni.		1976 Tamil Liberation Front erstatter TUF.
1818	Oprør i Kandy.		1977 UNP vinder valget overbevisende.
1833	Colebrooke-Cameron Reform (Legislative Council).		J.R. Jayawardena bliver premierminister.
1840	Land Ordinance (kaffeplantager).		1982 Jayawardena vælges til præsident for 6 år.
1848	Oprør i Kandy (det sidste), Nødløve & undtagelsestilstand.		1983 Juli måned. Urolighederne bryder ud i lys lue.
1869	Begyndelsen af det engelske uddannelses-system.		1984 Gidseltagning i Jaffna.
1897	Land Ordinance (te plantager).		1987 29 juli. Fredsaftale, hvor Indien garanterer freden.
1906	Tvungen skolegang indført.		
1915	Muslim - Sinhalesiske uroligheder.		
1917	Ceylon National Congress (CNC) dannes.		
1928 - 29	Donoughmore forfatningskommission.		
1931	Almen Valgret og begrænset politisk ansvar opnås.		
1934 - 35	Malaria epidemi og Tørke.		
1935	Sinhala Maha Sabha og Lanka Sama Samaja Party (LSSP) dannes		
1942	Ceylons Universitet.		
1943	Ceylon Communist Party (CCP) dannes.		
1944	Tamil Congress (TC) dannes. Soulsburry's forfatningskommission. Der indføres gratis skole-gang		
1945	og Sinhala/Tamil i underskolen, Engelsk derover.		
1946	United National Party dannes (UNP).		
1948	Selvstændighed (4 februar). (UNP) regeringsparti.		
	Ceylon Citizen Act gennemføres.		
1949	Federal Party (FP) dannes.		
1950	Mahajana Eksatj Peramuna Dannes.		



"IF THAT IS SO, LANKAN WOMEN HAVE BEEN EXTREMELY BARREN IN THAT RESPECT!!"

The Role of the wife

In this issue we reproduce verses from Kavyasekara-ya, a well known Sinhala classic composed in the 15th century, which give an idea of the typical traditional concept of women, and are often included in school texts (old Sinhala Grade 9). The verses take the form of an old Brahmin father's advice to his daughter on her marriage.

“Do not leave your house without your husband's permission; when you go out, do not walk fast and see that you are properly clad.

Be like a servant to your husband, his parents and kinsmen.

Do not admit to your companionship the fickle courtesan, the thief, the servant, the actress, the dancer, the flower girl or the washer women.

Sweep your house and garden regularly and see that it is always clean. Make sure that you light the lamps to the gods both at dawn and at dusk.

When your husband returns home from a journey, receive him joyously and wash his feet, do not delegate this task to servants.

Do not spend your time standing at the door, strolling about in gardens and parks, and do not be lazy at your household duties.

Protect the goods in your house. Do not give anything away even to your own children, without your husband's consent.

If your husband's affection seems directed elsewhere, do not speak to him about it, let tears be the only indication of your sorrow.

Seek your husband's desires in food and see that he is constantly satisfied, feed him and look after him like a mother.

When you go to your husband, let you be like a goddess, beautiful, clad in colourful silks, ornaments and sweet smelling perfumes.

Be the last to go to bed and the first to rise. When your husband wakes, see that you are by his side.

Even when your husband appears angry and cold, do not speak roughly to him; be kind and forgiving. Never look elsewhere for your comfort.

(Voice of women. 1982)

Forslag til videre læsning på egen hånd

de Silva, K. M.

A History of Sri Lanka

London, Hurst, 1981. 603 s.

Beskriver Sri Lankas historie, incl. kronologi, registor og litteraturhenvisninger.

Skjønsberg, Else.

A special caste ? Tamil women of Sri Lanka.

London, Zed, 1982. 143 s.

En god beskrivelse af tamilkvinders liv i et fiskersamfund i det nordlige Sri Lanka.

Winai, Gabrielle

Sri Lanka landanalys.

Srockholm, SIDA, 1981

En allround oversigt.

Sri Lanka Informationsgruppe.

Sri Lanka. Paradiset bløder.

Næstved, SLIG, 1986. 2 oplag. 24 s.

En beskrivelse af urolighederne i juli 83, baggrund og sammenhæng.

Bibin, Thomas

Sri Lanka

Göteborg, Proletärkultur, 1974. 168 s.

En god adgang til Sri Lanka med udgangspunkt i 1971's oprør. Litteraturliste, politisk kronologi og tabeller.

Sydasien. Politisk og kulturell tidskrift.

Lund, Sydasienskomiteen. 4 nr. årligt.

En alsidig orientering om sydasien, der tager fat på de aktuelle problemer.

Kontakt. 7

Sri Lanka - et splittet land

København, Mellemlfolkeligt Samvirke, 1984/85. 41 s.

Udvikling.

Sri Lanka særnummer.

København, DANIDA, 1985. 35 s.

Fernando, T & Kearney, Rob. N. (eds.)

Modern Sri Lanka. A society in transition.

Syracuse N.Y., Syracuse Univ. 1979. 297 s.

En samling af gode indfaldsvinkler til at forstå samfundet Sri Lankas Udvikling.

SOLEN SKINNER STADIG PÅ U-LANDSIMPORTEN

De seneste meldinger fra U-landsimporten har været positive. Medlem nummer 1000 er kommet, stigende omsætning, større varesortiment.

Da foreningen blev dannet i maj 1984, var det store spørgsmål, om u-landsvarer overhovedet kunne stå distancen mod det eksisterende markeds giganter. Svaret blev et ja. Ikke rungende, men hørligt. Det kan godt lade sig gøre at sælge varer, der appellerer til forbrugernes solidaritet med de mennesker, der har produceret varerne. og U-landsimporten har ikke villet konkurrere på andet end kvalitet og holdning.

- Vi har fået positiv respons næsten overalt, hvor vi kommer, siger formanden *Karsten Fogde*. Men vi lider under manglen på ressourcer, selv om vores frivillige gør et stort arbejde. Flere medlemmer ville sikre vores likviditet, og det er den, der afgør, hvor meget vi kan gøre ud af vareudbud og oplysningsarbejde.

Øget omsætning

I det regnskabsår, der afsluttedes 1. oktober 1985, lå omsætningen på 1,3 mill. kr. I det følgende steg tallet til mere end det dobbelte, nemlig 2,8 mill. kr. I år kalkuleres med et tal på 4,6 mill. kr. Selv om det ikke skulle holde, ser det ud til, at fremgangen gør det.

- Salget i januar og februar '87 har været tilfredsstillende, siger foreningshøker *Poul Illemann*.

I den samlede omsætning udgør kaffen 80 pct. Heraf er 3/5 nicaraguansk, resten fra Tanzania. Det er kaffen, der er sværvægteren i U-landsimportens omsætning. Poul Illemann er ikke i tvivl om, at kvaliteten er årsagen:

- En pose fra de andre firmaer på markedet indeholder måske kaffe hentet 6-8 forskellige steder fra. Og kun 15 pct. af posen har den kvalitet, vi kører med 100 pct. Eller som vores kafferister siger: I sælger jo champagne!

Det er ikke altid lige nemt at sikre kaffeproducenterne i Tanzania og Nicaragua en rimelig betaling. U-landsimporten tager 39 kr. for 1/2 kg kaffe, og solidaritetsafgiften er hævet til 10 kr. Men lavere

priser på verdensmarkedet og dollarens fald har medført, at 50 kg Tanzania-kaffe nu kun indbringer 150 \$, det vil i danske kr. sig 1/3 i forhold til sidste år. Heldigvis er priserne, ifølge Poul Illemann, ved at ligge stabilt igen.

Det opsigende arbejde

Varenes kvalitet alene gør det ikke. Danida bevilgede sidste år 652.000 kr. til et salgsfremmende projekt, som nu beskæftiger to salgsmedarbejdere. En i København, en i Jylland. De tager sig dels af oplysning og salgsfremstød over for kantiner på fagforeningskontorer, kursussteder o.lign., dels af detailhandelen i samarbejde med lokalgrupperne. Resultaterne er pæne, især hvad kaffen angår.

På længere sigt

Der er naturligvis grænser for, hvor meget U-landsimporten kan ændre danske forbrugsvaner. Bestyrelsen har som langsigtet mål at nå et kaffesalg, der dækker én pct. af markedet (mod nu fem promille). Udvidelse af det øvrige varesortiment vil også blive taget løbende op. Chutney fra Indien har vist sig som en stabil salgsartikel. Kakao fra Bolivia vil dukke op til foråret.

Karsten Fogde mener, at U-landsimporten stort set har indfriet de første forventninger, men erkender, at fortsat medlemstilgang er nødvendig, for at foreningen kan komme videre og sikres større økonomisk handlefrihed. For godt nok er meget nået. Men mere kan nås.

Jan halfdan Petersen.



..... Kupon - klippes ud

Indmeldelse i U-landsimporten

Navn

Adresse

Postnr. og by
ønsker at blive medlem af U-landsimporten.

.....kr. er indbetalt på giro 6 12 91 10, mrk.»medlem« eller indbetalt pr. check, der er vedlagt.

Sendes til: U-landsimporten, Box 7, 7900 Nykøbing Mors.

